

मराठवाडा विभागात वनक्षेत्र वाढविण्यासाठी
रस्ता दुतर्फा मोठ्या प्रमाणात वृक्ष लागवड करणे.

महाराष्ट्र शासन

महसूल व वन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : साववि-२०१६/प्र.क्र.१२८/फ-११

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

तारीख: १३ ऑक्टोबर, २०१६.

प्रस्तावना :-

१. राज्यातील एकूण भौगोलिक क्षेत्राच्या तुलनेत वनक्षेत्र जवळपास २० टक्के आहे. मराठवाड्याच्या एकूण ८ जिल्ह्यांमध्ये भौगोलिक क्षेत्राच्या तुलनेत ४.८ % क्षेत्र वनाखाली आहे. मराठवाड्यातील काही भागात वारंवार पडणाऱ्या दुष्काळावर आणि पाण्याच्या दुर्भिक्षावर काही प्रमाणात यशस्वीपणे मात करण्यासाठी, या भागात वृक्षाच्छादन (Tree Cover) आणि वनाच्छादन (Forest Cover) व्यापक प्रमाणात वाढविणे आवश्यक आहे. मराठवाड्यात एकंदर पर्जन्यमान तसेच वृक्ष लागवडीसाठी लागणारी आवश्यक जमिनीची प्रत या दोन्ही बाबी प्रतिकूल असल्याने वृक्ष लागवडीसाठी विविध पर्याय विचारात घेणे आवश्यक आहे.

२. मराठवाड्यातील ८ जिल्ह्यांमध्ये रस्त्यांचे जाळे मोठ्या प्रमाणात आहे. राष्ट्रीय महामार्ग, प्रमुख राज्य महामार्ग, राज्य महामार्ग, प्रमुख जिल्हा मार्ग, इतर जिल्हा मार्ग आणि जिल्हा परिषदेअंतर्गत ग्रामीण रस्ते मिळून एकूण रस्त्यांची लांबी जवळपास ६४,९५२ कि.मी. आहे. मराठवाड्यामध्ये प्रमुख रस्त्यांच्या वृक्ष लागवडीसाठी केंद्रीय राष्ट्रीय महामार्ग प्राधिकरण आणि राज्य शासनाच्या सार्वजनिक बांधकाम विभाग व जिल्हा परिषदांच्या रस्त्यांच्या दुतर्फा उपलब्ध क्षेत्रामध्ये वृक्ष लागवडीची कामे घेणे शक्य आहे.

३. वरील बाबी विचारात घेऊन, मराठवाडा विभागात वृक्ष आवरण वाढविण्यासाठी रस्ता दुतर्फा वृक्ष लागवड कार्यक्रम हाती घेण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

१. प्रस्तावनेत नमूद केल्याप्रमाणे मराठवाड्यात सन २०१७ ते २०२० या चार वर्षांच्या कालावधीत एकंदर ३,३३० कि.मी. लांबीत उपलब्ध जागेत रस्ता दुतर्फा वृक्ष लागवड कार्यक्रम राबविण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे. सध्या वृक्षरोपणासाठीच्या विविध राज्य योजनांतर्गत योजना, डी.पी.डी.सी, कॅम्पा, एम-नरेगा इत्यादीमार्फत ही योजना राबविण्यात येईल. वृक्षारोपण आणि संगोपन यासाठी सध्या अस्तित्वात असलेल्या शासन मान्य विविध मॉडेलच्या माध्यमातून अंदाजपत्रके बनवून सदर कामे हाती घेतली जातील.

२. वर नमूद केल्याप्रमाणे वन विभागात सध्या सुरू असलेल्या वृक्ष लागवडीच्या विविध योजनांमधून या कार्यक्रमासाठी लागणारा निधी नियमित अर्थसंकल्पात किंवा पुरवणी मागणीद्वारे आवश्यकतेनुसार उपलब्ध करून घेण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे

३. सदर शासन निर्णय मा. मंत्रीमंडळाच्या दि.०४/१०/२०१६ रोजी औरंगाबाद येथे झालेल्या बैठकीत मिळालेल्या मान्यतेनुसार आणि वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.१२८/२०१६/व्यय-१०, दि.०१.१०.२०१६ अन्वये आणि नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.२५१/का-१४७५, दि.३०.०९.२०१६ अन्वये मिळालेल्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६१०१४१७५४३५८११९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(डि. एल. थोरात)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मुख्य सचिव.
२. मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव.
३. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग.
४. अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग.
५. प्रधान सचिव (जलसंपदा), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय
६. सचिव, (लाभक्षेत्र विकास), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय.
७. प्रधान सचिव (महसूल), महसूल व वन विभाग.
८. सचिव (वने), महसूल व वन विभाग.
९. मा. मंत्री (वने) यांचे खाजगी सचिव.
१०. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, (वनबल प्रमुख), नागपूर.
११. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
१२. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक व महासंचालक, सामाजिक वनीकरण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१३. मुख्य वनसंरक्षक व उप महासंचालक, सामाजिक वनीकरण वृत्त, कोकण ठाणे, पुणे, नाशिक, औरंगाबाद, अमरावती, नागपूर.
१४. सर्व उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, (सर्व जिल्हे)
१५. महालेखापाल, (लेखापरीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १ व २, मुंबई व नागपूर,
१६. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
१७. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई -४०० ०३२.
१८. निवासी परिक्षा लेखा अधिकारी, मुंबई
१९. वित्त विभाग, व्यय-०९, अर्थसंकल्प- ०६ मंत्रालय, मुंबई-३२
२०. कार्यासन अधिकारी, फ-२, फ-७, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
२१. कार्यासन अधिकारी, ब-१, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
२२. सह सचिव/उप सचिव/अवर सचिव (सर्व), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
२३. निवडनस्ती/फ-११.